

## 11. maj. 1842

### FAKTA

Dato:

11. maj. 1842

Sidetæl:

Dagbog A, side 23-25

Dagbogens placering:

Det kgl. Bibliotek NKS 4201, I, 4°

Trykt udgave:

Mogens Lebech (red.): Et Aar af mit

Liv, København 1967, s. 68-70; Jesper

Svenningsen (red.): Seks år af et liv.

Johan Thomas Lundbye – Dagbøger

om tro, skæbne, kunst og kærlighed,

København 2018, s. 73-75

### TRANSSKRIFTION

11. Maj.

Moders<sup>1</sup> Ankomst hertil vil vist gjøre, at jeg nu sjældnere kommer ud i Selskab end tilforn. Det er moersomt for mig at lægge Mærke til hvorledes jeg i saa Henseende har havt det i de 5 Vintre, jeg har tilbragt her i Byen paa egen Haand, siden mine Forældre flyttede til Frederiksværk. Den første Vinter boede jeg hos Carl<sup>2</sup> i Kastellet, og kom aldrig ud til Andre end Seidelins<sup>3</sup> og Læssøes;<sup>4</sup> den næste Vinter lidt mere, da jeg boede i Nyeboder og saaledes er det gaaet fremad indtil jeg efterhaanden kom i mange Familier og undertiden i lange Perioder næsten hver Aften var ude. Men i Førstningen, naar jeg blev bedt i Selskab syntes jeg, at jeg skyldte Vert og Vertinde at gaae hen til dem med et muntert Ansigt, som til en Fest, som jo Selskabet skulde være, men altid fik jeg en Spand Vand over Hovedet for at afkøle min ungdommelige Varme, barnagtige Glæde, og det hjalp da ogsaa saa vel, at jeg lærte Selskabet var mere til at kjede sig ved end til at more sig i. Men efterhaanden har jeg lært: at man bør gaae ganske ligegyldig derhen uden mindste Fordring til det Hele eller til den Enkelte, og nu har jeg tit moret mig, fordi jeg ikke •24• ventede det; man træffer dog tit elskværdige og interessante Mennesker, hvis Omgang dog er værd at søge; men Selskabslivet i det Hele staaer ikke synderlig høit hos mig, og har aldrig havt betydelig Indflydelse paa mit Væsen, jeg har ikke engang faaet den Lethed i Omgang, som man dog sædvanlig tilegner sig i Salene med Hatten i Haanden. Blytungt og altfor ærligt er mit Væsen, det er baade glædeligt og byrdefuldt for mig: glædeligt fordi det er min faste Tro, at Ærlighed varer længst, og jeg hader disse sledske glatte Aal, der veed at smutte fra enhver Ubehagelighed; jeg ønsker ikke at ligne dem; men byrdefuldt er det ogsaa at være ganske oprigtig og godmodig og venlig, da man saa let bliver overhængt af en Deel ubetydelige, kjedsommelige, godmodige Mennesker, som plager [overstreget: een] [mig] grueligt, men som jeg dog ikke kan være uartig imod, hvilket dog er det eneste der kan befrie mig fra dem. Derfor har altid den Bemærkning i "gamle Minder"<sup>5</sup> slaaet mig: at man skal behandle Herrer saa mut, at man i et væk støder dem uden nogensinde at fornærme dem. – Men ganske uden for dette staaer denne og forrige Vinters Fredagafteener hos Professor Høyens.<sup>6</sup> Alene at see denne Krands om Bordet: Professoren selv, Sonne, Bindsbølle, Marstrand, Roed, Hilker og Købke,<sup>7</sup> det er en stor Glæde, og jeg anseer det som et Tegn paa, at Hoyen venter ogsaa noget af Skovgaard<sup>8</sup> og mig, at han har opfordret os til at slutte os dertil. Vi sidde der, og lytte med inderlig Glæde til deres Fortællinger om Italien, om de gamle Kunstnere, som de selv have at takke for deres Dygtighed. Og Bindsbølle fortæller med meget Liv om Orienten; han er en præstig, livsfrisk Kunstner med Varme og Begeistring uden det fjerneste Skin af Sentimentalitet; der er en Lystighed og et Lune i hvad han siger, som er mageløs og man maa blive godt stemt, naar man er sammen med ham.

Ja, mange Gange har Skovgaard og jeg bagefter gjentaget, hvad vi der har hørt, og det har havt en stærk, og saavidt vi kunde skjønne, gavnlig Inflydelse paa vor Kunst. – For den og for min Moder vil jeg nu leve, og kun imellem blade i denne Bog og mindes, hvad der stærkest har bevæget mit Sind, hvad jeg ikke vil glemme. Lad saaledes Tiden kun gaae hen, jeg vil anvende den vel, des hurtigere gaaer den, og, des hurtigere afdækkes ogsaa Fremtidens Gaader, hvis Løsning jeg længes efter! –

•25•

senere samme Dag

Da jeg var henne hos Moder til Middag viste Louise mig sin lille Samling af Tegninger, hvoriblandt jeg troede var et Portrait af Louise Neergaard, som jeg i mit stille Sind havde glædet mig til at copiere. Men [hun] havde intet; de, jeg havde tegnet vare blevne paa Vedby-Gaard. Nu, jeg trænger vel ikke til et saadant Billede for at mindes hende, og, uagtet jeg hader, hvad man kalder Souvenirs, saa kan jeg ikke negte, at jeg aldrig uden Glæde tegner i den gamle Bog,<sup>9</sup> hun har givet mig, da hun hørte, at jeg saa gjerne til mine Pennetegninger ønskede gammelt Papir, fordi det gjerne er fastere og tillige guult. Jeg ændser ikke at den er helt igjennem linieret og bilder Folk ind det er for Papirets Skyld, at jeg bruger en Bog i et saa underligt Format; men det er for hendes Skyld, og jeg er vel i dette som i meget Andet ligesaa daarlig som Andre. Men denne Bog har jeg faaet saa kjær; jeg vil lade den indbinde, at den maa staa sig bedre, og den skal længe glæde mig, dobbelt fordi jeg veed, hun aldrig vil give Noget bort til Erindring om sig; men jeg skal heller ikke misbruge hendes Gave, intet er mig modbydeligere end det Afguderi, der drives med visne Roser, forkrøllede Baand o. s. v.; men jeg er glad for min lange Bog! – [Justitsraad Thomsen<sup>10</sup> kalder den Indtægtsbog for Landskaber.]

---

<sup>1</sup> Cathrine (Trine) Lundbye, f. Bonnevie (1792-1863).

<sup>2</sup> Lundbyes ældste storebror, Christian "Carl" Lundbye (1812-1873), var i årene 1837-1842 lærer ved officersskolen.

<sup>3</sup> Lundbyes moster, Anna Elisabeth (Lise) Seidelin, f. Bonnevie (1794-1880) og hendes mand søofficeren Jens Seidelin (1790-1863).

<sup>4</sup> Vennen Thorald Læssøes forældre, havnekontrollør Niels Frederik Læssøe (1775-1831) og Margrethe Juliane Signe Læssøe, f. Abrahamson (1781-1870).

<sup>5</sup> Carl Bernhards Gamle Minder, udgivet i 1840-1841.

<sup>6</sup> Kunsthistorikeren N.L. Høyen (1798-1870) og hans hustru Edele Birgitte Westengaard (1799-1883).

<sup>7</sup> Det lille selskab, der jævnlig samledes hos Høyen, bestod af maleren Jørgen Sonne (1801-1890), arkitekten M.G. Bindesbøll (1800-1856), malerne Wilhelm Mørstrand (1810-73), Jørgen Roed (1808-1888), Georg Hilker (1807-1875) og Christen Købke (1810-1848).

<sup>8</sup> Malerkammeraten P.C. Skovgaard (1817-1875).

<sup>9</sup> Om Lundbyes såkaldt "lange bog", se Marianne Saabye (red.): Tegninger & huletanker – Johan Thomas Lundbye 1818-1848, udst.kat. Den Hirschsprungske Samling, København 1998, s. 213-255.

<sup>10</sup> Museumsmanden Christian Jürgensen Thomsen (1788-1865).

jeg medig see for meget; da jeg aldrig med Hensigt har ventt Mødet af jend 29  
Diske Hensigt og derfor ikke tør tro, at jeg nogen sinde vil kunne indrette  
at Hjem, som jeg ønsker, saa vil jeg gaae den anden Vej, og naar end det end  
nødvendigt, og glæde mig ved den Frihed man nyder, naar man saa at sig  
fæstet er; jeg vil søge min Glæde og min Nydelse i Taal men ikke i det  
Skal, og jeg tør dog kæmpes med i Tillidsked med Mange, der leve i Oaerhed

9 Maj

Gjendige ere de Efterretninger, vi i disse Dage modtage om den store Plu-  
brand i Blankburg. — Ved reise Thorell Lassus til Tyskland. — Tommer kommer  
maaskee min elskede Moder høstlig Bogen for at se, ogsaa vil jeg hjælpe meget paa mig.

10 Maj

Tommeres kom Moder og Louise fra Kallundborg, og vi er her i etter at Hjem  
som kan sænkes os, hyggeligt og ventligt, som hvis den elskede Kone der boer.  
Mange tunge Dage har vi haft, men hendes Sind er blødt og hjerteligt allige-  
vel, og maatte hun længe leve med os. Det er rent, at hun boer i Kastel-  
let, hvor til hørte sig saamange Barndomsveninder.

11 Maj

Moderes Ankomst hertil vil vist gjøre, at jeg min spællere kommer ind  
i Selskab end tilforn. Det er maaskee for mig at lægge Mærke til  
hvorledes jeg i saa Henseende har haft det i de 5 Vintre, jeg har tilbragt  
her i Bogen paa egen Haand, siden mine Fædres flyttede til Frederiks-  
værke. Den første Vinter boede jeg hos Javel i Kastellet, og kom aldrig  
ind til andre end Leidebrins og Kessæs; den næste Vinter lidt  
mere, da jeg boede i Nigs boder og saaledes er det gaaet fremad indtil  
den efterhaanden kom i mange Familier og indvolden i lange Par-  
der næsten hver Aften var inde. Men i Forstningen, naar jeg blev  
helt i Selskab syntes jeg, at jeg skyldte Vert og Vertinde at gaae hen  
til dem med et minntent Ansigt, som til en Vest, som jeg i Selskab  
skulde være, men altid fik jeg en Spand Vand eller Blausod for at  
afkøle min uindvornelige Varme, barnagtige Glæde, og det hjalp  
Da ogsaa saa vel, at jeg lærte Selskab var mere til at kjæde sig  
ved end til at more sig i. Men efterhaanden har jeg lært, at man  
for gaae ganske liggyldig derhen uden mindste Forandring til det Ple-  
le eller til den Enkelte, og vi har jeg til moret mig, fordi jeg ikke

24. ventede det; man træffer dog tit sløskvordige og interessante Men-  
nesker, hvis Omgang dog er værd at søge; men Selskabslivet i det  
hele staaer ikke sjældent høit hos mig, og har aldrig haft betydelig  
Indflydelse paa mit Væsen, jeg har ikke engang faaet den Lethed  
Omgang, som man dog sædvanlig tilregner sig i Italien med Alletten  
i Blaanden. Betragt og altfor ærligt er mit Væsen, det er baade glædeligt  
og brydesfuldt for mig: glædeligt fordi det er min faste Tro, at Alting  
vores længst, og jeg havde disse sledske glatte Dab, der seer at smutte fra  
en haar Ubehagelighed; jeg ønsker ikke at ligne dem; men brydesfuldt er  
det ogsaa at være ganske oprigtig og godmodig og venlig, da man saa  
let bliver overhalet af en deel ubetydelige, kjedsommelige, gadmædige  
Mennesker, som plager mig grueligt, men som jeg dog ikke kan gøre  
næsten, imod, hvilket dog er det eneste der kan befri mig fra dem. Derfor  
har altid den Romantiker i "gamle Tiden" slaaet mig, at en en skal be-  
handle Herrens saa mit, at maad i et vist Stæde dem uden nogen-  
sinde at fornærme dem. — Men ganske udenfor dette staaer Somer  
og ferlige Vinters Fredag aften hos Professor Hagens. Alene  
at see denne Brænde om Bordet: Professoren selv, Frøen, Brindeshalles,  
Marstrand, Pood, Milkler og Kibbe, det er en stor Glæde, og jeg ønsker det,  
som et tegn paa, at Hagen ventte og saa meget af Skovgaard og mig,  
at han har opfordret os til et ophold der. Vi sidde der, og lytte med  
indørlig Glæde til deres Fortællinger om Italien, om de gamle  
Månstrener, som de selv have at takke for deres Dygtighed! Og Brindes-  
halles fortæller med meget Liv om Orienten; han er en prægtig,  
livsfrisk Kunstner med Varme og Dogaestoring inden det fjerneste Skin  
af Sentimentalitet; du er en Kyststjæp og et Luner i haard kan sige,  
som er mangler og maad man blive godt stævt, naar man er sammen  
med ham. Ja, mange, mange Gange har Skovgaard og  
jeg hejst gentaget hvad vi der har hørt, og det har hørt en  
stødt, og samtidig en kunnig Skjønne, ganske Indflydelse paa vor  
Kunst. — For den og for min Maad vil jeg nu leve, og kom imellem  
blade i denne Bog og minde, hvad der stærkest har bevirket mit  
Lid, hvad jeg ikke vil glemme. Lad saaledes to den kom gaae hen,  
jeg vil anvende den vel, der hurtigt give gaae den, og, der hurtigt give  
afslæks og saa Fremtidens Gaade, hvis Løsning jeg længes efter!



senere samme Dag 25.

Der er her hjemme hos Moder til Mandag sidste Lørdag mig sin lille  
Samling af Tegninger, hvoriblandt jeg traadte over et Portraet af Lami-  
se Kiergaard, som jeg i mit stille Sind havde glædet mig til at se, men  
Nær havde intet; der jeg havde tegnet sine bleene paa Noddygaard. Na-  
jeg tænkte vel ikke til et saadant B. Billede for et mindes Hende, og, in-  
og det jeg hader, hvad man kalder Lærens, saa kan jeg ikke negte, at  
jeg alene inden Glæde tegner i den gamle Bog, som har givet mig, da  
hun horte, at jeg saa gjordes til mine Tegninger, anskede gam. m. Papi-  
fordi det gjordes i fastere og vilige quibh. Og ender ikke at den se helle  
i gjennem Lærsnet og kaldes Falk ind det er for Papiets Skjold, at jeg bringer  
en Bog i et saa underligt Formet; men det er for hendes Skjold, og jeg  
er vel i dette som i meget andet bly saa daerlig som Andre. Men denne  
Bog har jeg faaet saa meget, og jeg vil lade den indbunde, at den maas staar sig  
bedre, og den skal længe glæde mig, d'effelt fordi jeg ved, hun alene vil gi-  
re Høgt hørt til Erindring om sig; men jeg skal heller ikke min's bringe den  
hos Jæger, intet er mig madhjælpigere end det Aflyden, der findes med vis-  
ne Roser, for knalder Raand o. s. v., men jeg er glad for min lange Dag!

I Fortælling til Fødsels Dagen af Schækes speeres Kong Lear der  
den Rammening mig; et man ikke ofte skal indtale, hvad man har  
Pigs den for sig. Det er jeg alder og skal i maeste, da det meget  
de Ting, som meest levede interessere mig, skades den for mig, der og  
hvides alt for det i kortet - det er tydeligt at være en saadant anden Dag.

Aften ind Moder var min Gæst; hvad der lovt at komme hver Lørdag, saa mine  
smaa Læres vilde dog ikke gaa aarstjær, men meget mere først min blise Lærene.

Den Aften igaa fik mig tydelig en ganske anden og langt ventlige Bly-  
waeter end de saadanne Lærens selskaber, ved Moders og Lami's Navne  
settes. Moder skjænkede Thee for os, og Lami's sang bagefter. Vel er hen-  
des Stemme suag, men hendes Foredrag er saa naturligt og sig indtryks-  
fuldt, saa de samme Lærene, som til bliue tydelige paa i hendes Mund  
Dag en egen Lyde. Jeg var jeg henne i Vantens Kirke, og jeg har længe  
ikke hørt Grundten og var vel stant dertil i dag. Der er dog en Støthed i

14. Maj  
15. Maj  
16. Maj  
17. Maj

Institusmand then  
som kaldes den  
Indtægts bog for  
Land skæder.